

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จักรวาล สาตารม¹

สมบัติ ท้ายเรือคำ²

ปิยะธิดา ปัญญา³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปร ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค แรงจูงใจอัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1350 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยใช้ แบบวัดการปรับตัวของนิสิต นักศึกษา แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ แบบวัดความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคแบบวัดแรงจูงใจ แบบวัดอัตมโนทัศน์ แบบวัดบุคลิกภาพแบบเปิด มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .870, .822, .807, .922, .804 และ .851 ตามลำดับ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง แบบมีตัวแปรแฝง

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจาก ค่าสถิติ $\chi^2 = 200.779$, $df = 176$, $\chi^2/df = 1.1407$, $p = 0.0971$, CFI = .998, GFI = 0.984, AGFI = .972, RMR = 0.017 และ RMSEA = .012 โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตาม คือ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (EXT-PER) ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ แรงจูงใจ (MOT) และอัตมโนทัศน์ (S-CON) โดยที่ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการปรับตัว (ADA) ได้ร้อยละ 62

คำสำคัญ : การปรับตัว, ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ความฉลาดทางอารมณ์, ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค, แรงจูงใจ, อัตมโนทัศน์, บุคลิกภาพแบบแสดงตัว

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Causal Factors Influencing to Adjustment of Undergraduate Students in the North-East.

Chakrawut Satarom⁴

Sombat Tayraukham⁵

Piyathida Panya⁶

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop and examining the straight of a causal model that influence the adjustment of undergraduate students. 2) to study the influencing of the variables; emotional quotient, adversity quotient, motivation, self-concept, extrovert personality which influence for adjustment of undergraduate students in the North-East. The sample drawn by multi-stage sampling technique were one thousand three hundreds and fifty second year students studying in the North-East government universities in the academic year 2011. The instruments included an adjustment scale, an emotional quotient scale, an adversity quotient scale, a motivation scale, a self-concept scale, an extrovert personality scale. The reliability scores in each scale was .870, .822, .807, .922, .804 and .851 respectively. Data were analyzed by Structural Equation Modeling with Latent variable.

The results of the study were as follows According to Chi-Square, the study results indicated that the developed models related to the empirical data, $\chi^2 = 200.779$, $df = 176$, $\chi^2/df = 1.1407$, $p = 0.0971$, $CFI = .998$, $GFI = 0.984$, $AGFI = .972$, $RMR = 0.017$ และ $RMSEA = .012$ The direct variables which influence the dependent variables were emotional quotient and adversity quotient . The indirect which influenced the dependent variables were extrovert personality. The direct and indirect variables were motivation and self-concept. . All variables could explain the 62.00 percentage of the variance of variable adjustment.

Keyword : Adjustment, Causal Influencing, emotional quotient, adversity quotient, motivation, self-concept, extrovert personality

⁴ M. Ed. Candidate in Educational Research, Faculty of Education, Mahasarakham University

⁵ Asst. Prof., Dept. of Educational Research and Development Faculty of Education, Mahasarakham University

⁶ Lecturer, Faculty of Education, Rajabhat Mahasarakham University

บทนำ

การปรับตัวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ด้วยเหตุที่มนุษย์ทุกคนไม่สามารถตอบสนองความต้องการทุกอย่างของตนเองได้ ความรู้สึกขัดแย้งผิดหวังสับสน ว้าวุ่นใจ และเคร่งเครียดจากการเผชิญปัญหา หรืออุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตจึงเกิดขึ้น การปรับตัวจะช่วยบรรเทาความยุ่งยากทางใจให้เบาบางลง จนสามารถรักษาคุณภาพของชีวิตไว้ได้ (นิภา นิธยาน. 2530 : 14) การที่นิสิตนักศึกษาจะสามารถดำรงชีวิตในสถาบันการศึกษาให้เป็นไปอย่างราบรื่นโดยตลอดนั้นคงเป็นไปได้ยาก เพราะบุคคลในสังคม ย่อมหนีไม่พ้นที่จะต้องเผชิญกับสภาวะแวดล้อมในสังคมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษาจะมีอิทธิพล ไม่ว่าจะเป็นสภาพการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย สภาพการดำรงชีวิตในหอพัก หรือการทำกิจกรรม ในช่วงการศึกษาและใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยเป็นเวลาแห่งความสนุก แปลกใหม่ ทำทายเปลี่ยนแปลง และท้ายที่สุดเป็นช่วงของการเรียนรู้ และการปรับตัว ปรับให้เข้ากับระบบเวลา ระบบการเรียน บางคนอาจจะมีการดำเนินชีวิตและการปรับตัวเป็นไปด้วยดีกับการเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมต่างๆในมหาวิทยาลัย แต่บางคนอาจจะประสบกับปัญหามากมายแตกต่างกันไป เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาสุขภาพ ตลอดจนปัญหาทางอารมณ์ และจิตใจ การไม่รู้จักรับตัวให้ถูกต้องตามกาลเทศะ การคบเพื่อน เข้ากับคนอื่นไม่ได้ และรวมถึงปัญหาด้านการเรียน เศรษฐกิจ ก็เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอน หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาก็เกิดขึ้นหรือไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยได้ ผลกระทบที่ตามมาอาจทำให้บางรายต้องพ้นสภาพ หรือต้องลาออก โดยไม่สามารถที่จะสำเร็จการศึกษา ได้ตามกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ (วรณีย์ ลิ้มอักษร, 2545 : 30) ซึ่งสอดคล้องกับ สุภวดี บุญญวงค์ (2539 : 11) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียนย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมานิสิต นักศึกษาซึ่งเปลี่ยนสถานที่เรียนจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสู่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงมีภาระหน้าที่ที่ต้องพยายามปฏิบัติให้ลุล่วงหลายด้าน อาทิ การสร้างแบบแผนการปรับตัวและบุคลิกภาพที่ดี การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเรียนได้สำเร็จและปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้ การตัดสินใจเลือกค่านิยมเพื่อเป็นหลักยึดเหนี่ยวในการดำเนินชีวิตเหล่านี้เป็นต้น หากไม่สามารถปรับตัวได้ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ อันเป็นช่วงวิกฤตแห่งการปรับตัวที่สำคัญนี้และไม่ได้รับการแนะแนวทาง การดูแลเอาใจใส่และความเข้าใจอันดีจากบิดามารดา อาจารย์ ตลอดจนผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องดีพอจะส่งผลให้ปัญหาต่างๆ ที่พบในชีวิตเพิ่มมากขึ้นทุกทีจนอาจกลายเป็นโรคประสาท โรคจิตหรือบางรายต้องหาทางออกในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่ายเสพติดพยายามฆ่าตัวตาย แยกตัวออกจากสังคม หรือปฏิเสธระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลในการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่ได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค แรงจูงใจ อัตมโนทัศน์ และบุคลิกภาพ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจากการศึกษาถึงปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญในการช่วยอธิบายว่า การที่บุคคลมีการปรับตัวแตกต่างกันนั้น มีความเกี่ยวเนื่องมาจากปัจจัยใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะด้านการปรับตัวให้ดีขึ้นด้วยการสร้างและพัฒนาปัจจัยต่างๆ ที่ค้นพบว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าปัจจัยเหล่านี้จะสามารถพัฒนาได้ด้วยกระบวนการทางการศึกษา และจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการแก้ไข ปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนา นิสิต นักศึกษาให้มีการปรับตัวที่ดีและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

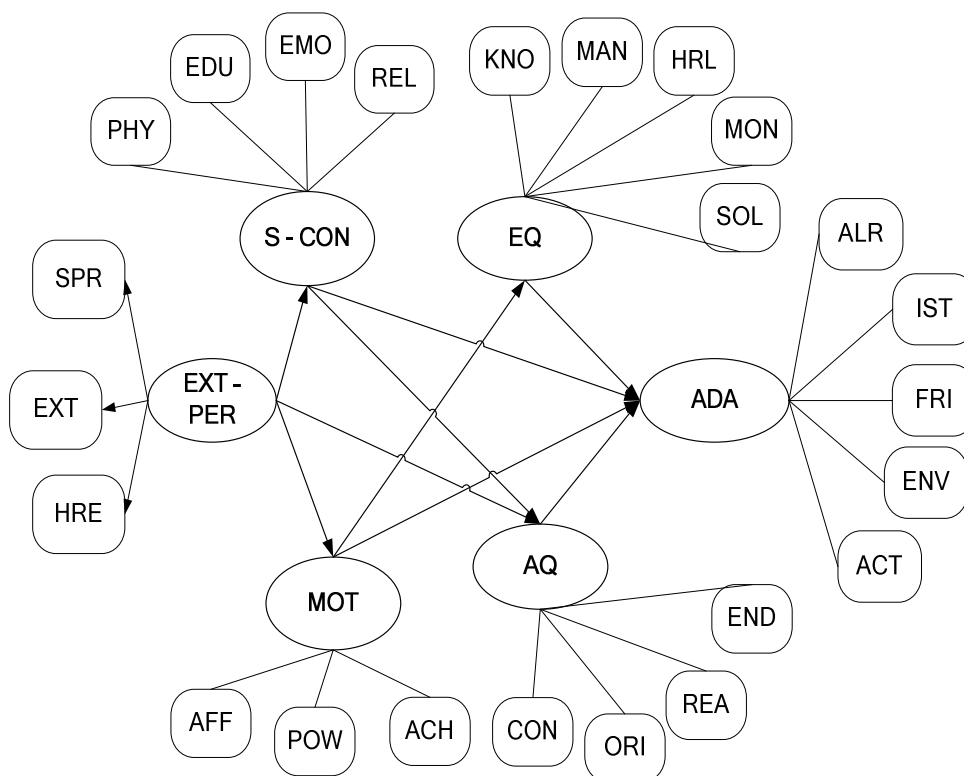
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปร ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค แรงจูงใจ อัตมโนทัศน์ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สมมุติฐานของการวิจัย

1. โมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ตัวแปรที่มีอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุทางตรงต่อการปรับตัว ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค แรงจูงใจ อัตมโนทัศน์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม คือ บุคลิกภาพแบบเปิด ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อการปรับตัว ได้แก่ แรงจูงใจและอัตมโนทัศน์

จากสมมุติฐานสร้างเป็นโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

ADA แทน การปรับตัว	EQ แทน ความฉลาดทางอารมณ์
ALR แทน การปรับตัวด้านการเรียน	KNO แทน การตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง
IST แทน การปรับตัวด้านผู้สอน	MAN แทน การตระหนักรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น
FRI แทน การปรับตัวด้านกลุ่มเพื่อน	HRL แทน การมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น
ENV แทน การปรับตัวด้านสภาพแวดล้อม	MON แทน ความสามารถในการมองโลกในด้านบวก
ACT แทน การปรับตัวด้านกิจกรรม	
AQ แทน ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค	MOT แทน แรงจูงใจ
SOL แทน ความสามารถในการแก้ไขปัญหา	AFF แทน แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์
CON แทน ความสามารถในการควบคุมอุปสรรคความยากลำบาก	POW แทน แรงจูงใจใฝ่อำนาจ
ORI แทน ความสามารถในการรับรู้ต้นเหตุและรับผิดชอบต่อปัญหา	ACH แทน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
REA แทน การเข้าสู่ปัญหาอย่างมีสติ	
END แทน ความสามารถในการอดทนต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น	
S-CON แทน อัตมโนทัศน์	EXT PER แทน บุคลิกภาพแบบแสดงตัว
PHY แทน ด้านร่างกาย	SPR แทน ความมีน้ำใจ
EDU แทน ด้านการเรียน	EXT แทน การแสดงตัว
EMO แทน ด้านอารมณ์	HRE แทน ความมีมนุษยสัมพันธ์
REL แทน ด้านความสัมพันธ์	

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยคือนิสิต นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2554 จากจำนวนสถาบันอุดมศึกษา 17 แห่ง จำนวน 71,144 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นิสิต นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,350 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ตัวแปรในแบบจำลองสมการโครงสร้างเชิงเส้น ตั้งข้อกำหนดว่า การประมาณค่าขนาดกลุ่มตัวอย่างของตัวแปรทำนาย 1 ตัว ควรกำหนดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 หน่วย ซึ่งงานวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้ทั้งสิ้น 24 ตัวแปร ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้อย่างน้อยต้อง 480 คน แต่เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร จึงใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1350 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประกอบด้วยแบบวัด มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวมจำนวนข้อทั้งหมด 82 ข้อ ดังรายละเอียดตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

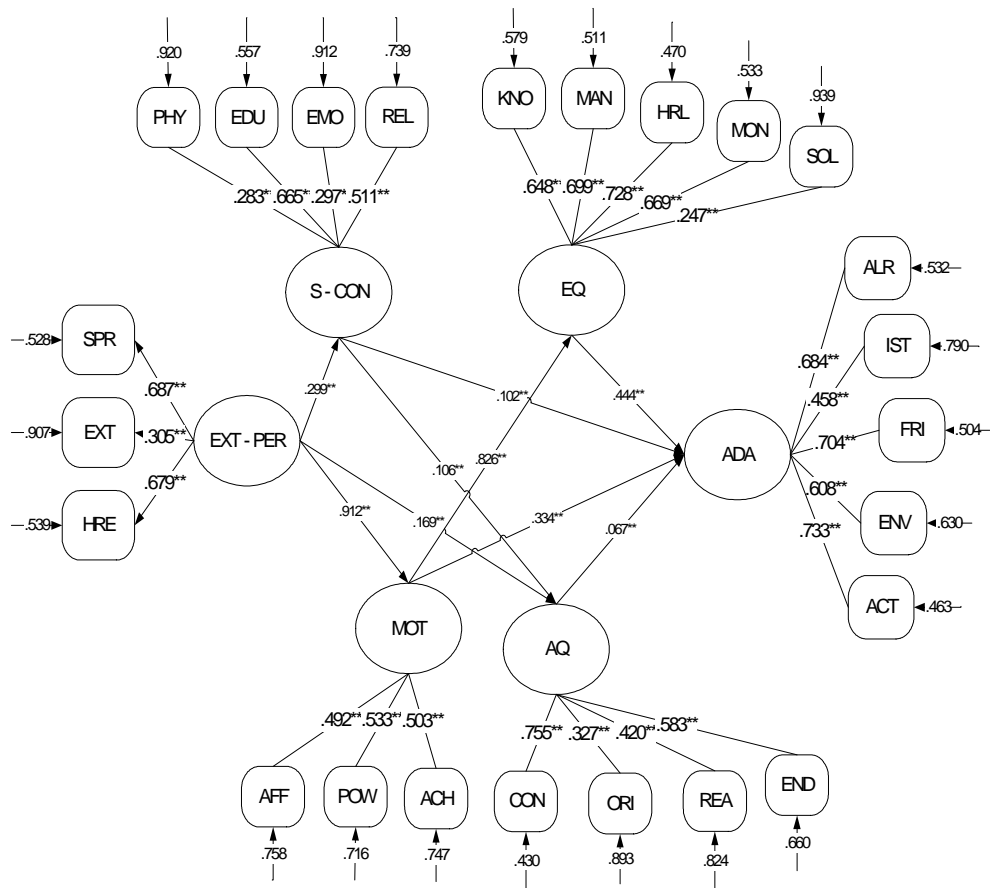
Latent variable	Observed Variable	Number of Item	Discriminating (rxy)	Reliability
ADA	ALR	5	.614-.770	.870
	IST	4	.697-.625	
	FRI	4	.618-.701	
	ENV	4	.563-.807	
	ACT	4	.725-.779	
EQ	KNO	4	.581-.719	.822
	MAN	4	.557-.690	
	HRL	4	.616-.700	
	MON	4	.595-.706	
	SOL	4	.469-.694	
AQ	CON	6	.517-.705	.807
	ORI	4	.592-.723	
	REA	5	.465-.655	
	END	5	.391-.585	
S-CON	PHY	4	.594-.799	.804
	EDU	4	.623-.703	
	EMO	4	.444-.739	
	REL	4	.531-.736	
MOT	AFF	5	.528-.640	.922
	POW	3	.531-.547	
	ACH	3	.685-.809	
EXT-PER	SPR	4	.569-.691	.851
	EXT	5	.643-.846	
	HER	4	.564-.802	

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ของมหาวิทยาลัยของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 จากนั้นจึงนำแบบวัดที่เก็บรวบรวมข้อมูลแล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และคัดเลือกแบบวัดที่สมบูรณ์นำมาวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) แบบมีตัวแปรแฝง

ผลการวิจัย

1. โมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า $\chi^2 = 200.779$ $df=176$ $p = .0971$ $\chi^2/df = 1.1407$ $CFI = .998$ $GFI = .984$ $AGFI = .972$ $RMR = .017$ และ $RMSEA = .012$ แสดงว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. เมื่อพิจารณาตัวแปรอัตมโนทัศน์ (S-CON) เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีเฉพาะตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (EXT-PER) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .299 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรอัตมโนทัศน์ (S-CON) ได้ร้อยละ 8.90 เมื่อพิจารณาตัวแปรแรงจูงใจ (MOT) เป็นตัวแปรตาม พบว่า มีเฉพาะตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (EXT-PER) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .912 ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรแรงจูงใจ (MOT) ได้ร้อยละ 83.10 เมื่อพิจารณาตัวแปร เมื่อพิจารณาตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ อัตมโนทัศน์ (S-CON) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .106 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (EXT-PER) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .169 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .032 โดยตัวแปรทั้งสองสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ได้ร้อยละ 5.00 เมื่อพิจารณาตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือแรงจูงใจ (MOT) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .826 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (EXT-PER) มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .753 โดยตัวแปรทั้งสองสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ได้ร้อยละ 68.20 เมื่อพิจารณาตัวแปรการปรับตัว (ADA) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .444 และความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .067 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรตาม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (EXT-PER) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .683 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ แรงจูงใจ (MOT) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .334 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .366 และอัตมโนทัศน์ (S-CON) มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .102 มีขนาดอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .007 โดยตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการปรับตัว (ADA) ได้ร้อยละ 62.60 จากผลการวิจัยสามารถนำเสนอได้ดังตาราง 2 และ ภาพประกอบ 2

$\chi^2 = 200.779$, $df = 176$, $\chi^2/df = 1.1407$, $p = .0971$, $CFI = .998$, $GFI = .984$, $AGFI = .972$, $RMSEA = .012$, $RMR = .017$

ภาพประกอบ 2 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวแปรตาม	S – CON (E1)			MOT (E2)			AQ (E3)			EQ (E4)			ADA (E5)		
ตัวแปรอิสระ	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
EXT- PER	.299		.299	.912		.912	.200	.032	.169	.753	.753		.683	.683	
S – CON (E1)							.106		.106				.109	.007	.102
MOT (E2)										.826		.826	.701	.366	.334
AQ (E3)													.067		.067
EQ (E4)													.444		.444

ค่าสถิติ $\chi^2 = 200.779$, $df = 176$, $\chi^2/df = 1.1407$, $p = .0971$, $CFI = .998$, $GFI = .984$, $AGFI = .972$, $RMSEA = .012$, $RMR = .017$

ตัวแปร	PHY	EDU	EMO	REL	AFF	POW	ACH	CON	ORI	REA	END	KNO	MAN	HRL
ค่าความเที่ยง	.080	.443	.088	.261	.242	.284	.253	.570	.107	.176	.340	.421	.489	.530
ตัวแปร		MON	SOL	ALR	IST	FRI	ENV	ACT	SPR	EXT	HER			
ค่าความเที่ยง		.447	.061	.468	.210	.496	.370	.537	.472	.093	.461			
สมการโครงสร้าง		S – CON	MOT	AQ	EQ	ADA								
R ²		.089	.831	.050	.682	.626								

เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

	EXT- PER	S – CON	MOT	AQ	EQ	ADA
EXT- PER	1.000					
S – CON	.299	1.000				
MOT	.912	.272	1.000			
AQ	.200	.157	.183	1.000		
EQ	.753	.225	.826	.151	1.000	
ADA	.683	.303	.740	.211	.753	1.000

อภิปรายผล

1. ความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งผลในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆได้เป็นอย่างดีคืออธิบายได้ว่า “การที่คนเราจะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับ IQ เพียงร้อยละ 20 ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องของEQ” (Goleman) ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถอีกส่วนหนึ่งของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และนำเอาพลังแห่งอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ รวมถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยการตระหนักรู้ตนเองและอารมณ์ของตนเองสามารถจัดการบริหารอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสมสามารถตั้งใจให้กำลังใจตนเองได้ และสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นในลักษณะใจเขาใจเรา(ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 18) หรือจะกล่าวง่ายๆ ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ก็คือความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข (กรมสุขภาพจิต.2543 : 55-56) สิ่งที่จะทำให้คนเราประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตก็คือ การรู้จักใช้อารมณ์อย่างเฉลียวฉลาดและเชื่อว่า มี EQ ดีแล้วจะมีอารมณ์ดีขึ้นความเครียดจะลดลงได้ ทำให้ดำรงชีวิตอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น(นันทนา วงษ์อินทร์. 2543 : 20)

2. ความความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งผลในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าถ้าหากว่าบุคคลมีการพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคที่ดี ก็จะช่วยให้การทำงานของตัวเองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยเฉพาะในโลกปัจจุบันและในอนาคตนั้น เรามีความจำเป็นที่จะต้องมีความสามารถในการเผชิญและ ฝ่าฟันอุปสรรคที่ดี เพราะโลกของเรามีการหมุนอยู่ตลอดเวลา ปัญหาต่าง ๆ ก็จะต้องตามมาอย่างมากมายมหาศาล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้ ผู้ที่มีความสามารถ คือ ผู้ที่สามารถ เข้าใจ รู้จักความสามารถ และประสิทธิภาพของตน สามารถที่จะดึงเอา ความสามารถของคน ๆ นั้นเข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะทำงานในสายวิชาชีพใดก็ตาม(คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2545 : 104 - 108) และจากงานวิจัยของสตอลท์ซ เมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพต่าง ๆ ไม่สามารถวิเคราะห์ได้จากแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐานที่มีทั่วไป สิ่งที่ทำให้บุคคลเหล่านั้นประสบความสำเร็จ คือ AQ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนา เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงได้ ไม่ว่าจะอายุเท่าไรหรือไม่ว่าจะเริ่มต้นที่จุดใดก็ตาม หากบุคคลมีการพัฒนา AQ ที่ดีก็จะช่วยทำให้ตนเองมีประสิทธิภาพ (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. 2545 : 103-104 ; อ้างอิงมาจาก Stoltz. 1997 : 112-115)ดังนั้น การที่ประชากรในประเทศมี AQ ที่ดี ในช่วงเวลาที่ประเทศต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม หรือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ประชากรเหล่านั้นย่อมสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวงให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค เป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ควรส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับทุก ๆ คน โดยเริ่มจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเพิ่มพูนความมั่นใจให้กับเด็ก เพราะเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็ก ทั้งในด้านบุคลิกภาพ ทักษะสติความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนความประพฤติและรวมไปถึงความสำเร็จในชีวิตของเด็ก ซึ่งพ่อแม่ที่สนับสนุนความคิดริเริ่มจะทำให้เด็กมีความสามารถดีขึ้นส่งผลให้มีความมั่นใจในตนเอง ดังนั้นความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคจึงเป็นสิ่งที่ทำให้คนประสบความสำเร็จในการทำสิ่งต่าง ๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง

ตัวเอง กล้าคิด การกล้าแสดงออก สามารถปรับตัวและเผชิญเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสมด้วยความรู้สึกที่มั่นคง

3. แรงจูงใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งผลในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีความปรารถนาที่จะทำในสิ่งที่ตนต้องการให้บรรลุตามที่ตนเองตั้งใจไว้ ย่อมมีการปรับตัวได้ดี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ตรงกับทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation) แมคเคลแลนด์ได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็น 3 ประเภทคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีโดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความต้องการความสำเร็จมากกว่าต้องการรางวัล แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ คือความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ต้องการให้เป็นที่ยอมรับหรือรักใคร่ชอบพอของผู้อื่นซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้มีการยอมรับจากบุคคลอื่น แรงจูงใจใฝ่อำนาจ คือความปรารถนาที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจและเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือกว่าคนอื่นจะเกิดความภาคภูมิใจ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุถึงความต้องการที่มีอิทธิพลและมีเกียรติเหนือกว่าบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรินทร์ ชมพูวิเศษ (2550) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีพบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์

4. อึดทนทนาศน์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งผลในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองดีจะสามารถปรับตัวให้ เข้ากับกลุ่มได้ดีสอดคล้องกับทฤษฎีของพิทส์ (ชลิตานนท์ สะชาโต. 2545 : 15 ; อ้างอิงมาจาก Fitts. 1971)ที่ใช้องค์ประกอบของความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองโดยใช้คนอื่นเป็นเกณฑ์โดยพิจารณาจากด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านครอบครัว และด้านสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2535) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเป็นอันดับ 1 ในการพยากรณ์ความสามารถในการปรับตัวของวัยรุ่นได้สูงถึงร้อยละ 42.29 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลิตานนท์ สะชาโต (2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและการปรับตัวทางสังคมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. บุคลิกภาพ แบบแสดงตัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยส่งผ่าน ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค แรงจูงใจ และ อึดทนทนาศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวม พบว่ามีอิทธิพลในทางบวก ทั้งนี้เนื่องจากการมีบุคลิกภาพที่ดี หรือมีบุคลิกภาพที่น่าดึงดูดนั้น เป็นเสน่ห์ในตนเองที่ช่วยให้บุคคลประกอบกิจการงานได้บรรลุตามจุดประสงค์ทุกประการ ทุกเวลา ทั้งในปัจจุบัน และอนาคต เพราะคุณสมบัติส่วนตัวของบุคคลมีส่วนช่วยสนับสนุนให้คนเราประสบความสำเร็จเป็นอันมากดังนั้นในสังคมปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า บุคลิกภาพมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวในการ

ประกอบอาชีพของบุคคล นอกจากความรู้ เชี่ยวชาญ และความขยันขันแข็งแล้ว บุคลิกภาพยังเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งที่จะทำให้คนบรรลุผลสำเร็จในอาชีพด้านการงานต่าง ๆ เพราะบุคลิกภาพคือคุณลักษณะที่ทำให้บุคคลเป็นที่สะดุดตากับบุคคลอื่น จุดเด่นที่ว่ามีส่วนหนึ่งมาจากความมั่นใจในตนเอง การปรับตัว วงจรชีวิต รวมไปถึงประสบการณ์ และทำให้มีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น (แสงเดือน โยไธสง. 2538 : 1) สอดคล้องกับจุฑาทิพย์ อิทธิชินบัญชา (2550 : 17) ได้อธิบายว่าบุคลิกลักษณะที่เจริญสมบูรณ์ (Adequate Personality) จะต้องเกิดจากเด็กที่มีประสบการณ์ในชีวิตทางบวก ซึ่งทำให้เขารู้สึกได้รับความพึงพอใจ ได้รับการชอบพอ ได้รับความต้องการและการยอมรับจากผู้อื่น และมีความรู้สึกดีต่อตนเอง ดีต่อผู้อื่น ไม่มีปมด้อย อยู่คนเดียวได้โดยไม่รู้สึกลัวหวาด เป็นบุคคลที่มีลักษณะฉลาด ขยัน กล้าหาญ เข้มแข็ง มั่นคง แจ่มใส เมตตาปราณี ใจเย็นโอปออารมณ์ สนใจเข้าใจเพื่อนมนุษย์ มีความรัก และหวังดีต่อเพื่อนมนุษย์ ทั้งนี้อาศัยสิ่งแวดล้อมรอบข้างเป็นปัจจัยสำคัญ ที่มีส่วนช่วยเหลือด้านบุคลิกภาพในวัยเด็กให้สมบูรณ์ได้ด้วย ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะที่ไม่เจริญสมบูรณ์ จะมีความรู้สึกไม่เป็นสุข ไม่เป็นที่ชอบพอของคนอื่น ไม่เป็นที่ปรารถนาของคนอื่น ไม่ได้รับการต้อนรับ ไม่มีความสามารถ ความรู้สึกนี้เป็นไปในทางลบทำให้เกิดทุกข์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษามากที่สุดก็คือ ความฉลาดทางอารมณ์หรือ(EQ)ดังนั้นสถาบันการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในระดับอุดมศึกษาหรือระดับใดก็ตามควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ให้กับนักศึกษา จากเดิมที่เป็นการเรียนแบบท่องจำ ซึ่งมุ่งเน้นเพิ่ม IQ แต่เพียงอย่างเดียว ก็อาจจะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบใหม่ให้นักศึกษามีโอกาสพูดและแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมนอกหลักสูตร เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชน กิจกรรมรับน้องอย่างสร้างสรรค์ ฯลฯ เพื่อให้ให้นักศึกษามีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันเองเพื่อฝึกฝน EQ พร้อมกันไปด้วย

1.2 ถ้าหากมองในแง่การบริหารงานในระดับอุดมศึกษาหรือในหน่วยงานอื่นแล้ว ยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปเท่าใด ความสำคัญของ EQ เมื่อเปรียบเทียบกับ IQ ยิ่งมากขึ้นไปเท่านั้น ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า IQ ทำให้คุณได้รับการจ้างงาน ส่วน EQ ทำให้คุณได้เลื่อนตำแหน่ง เพราะฉะนั้นการเลือกเลื่อนบุคลากรมาทำงานหรือดำรงตำแหน่งต่างๆ ควรจะคำนึงถึงความฉลาดทางอารมณ์ควบคู่ไปกับสติปัญญาด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาเป็นตัวแปรที่วัดทางด้านจิตใจเป็นส่วนมาก ซึ่งผลการวิจัยที่ได้อาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอาจจะขาดความเข้าใจและเกิดความสับสนในการให้ข้อมูลดังนั้นการทำการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรที่วัดทางด้านกายภาพ เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ,การอบรมเลี้ยงดู เป็นต้น

2.2 ในการทำการวิจัยครั้งนี้จะพบว่าการเก็บข้อมูลกับนิสิต นักศึกษามีข้อจำกัดอยู่พอสมควร เพราะกลุ่มตัวอย่างกระจายอยู่ตามภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องใช้เวลาเดินทางและติดต่oprะสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาต่างๆซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร ซึ่งหากจะทำวิจัยในครั้งต่อไปผู้วิจัย

ต้องมีการวางแผนที่ดี และต้องเลือกช่วงเวลาที่จะเก็บข้อมูลให้เหมาะสม เช่นไปช่วงที่มีการจัดการเรียนการสอนปกติ หลีกเลี่ยงไปช่วงปิดเทอมหรือหลีกเลี่ยงไปเก็บข้อมูลช่วงที่มีการสอบ

2.3 แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลหากมีข้อคำถามมากเกินไปจะทำให้เกิดอาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนมากยิ่งขึ้น เพราะโดยบริบททั่วไปของ นักเรียน หรือนักศึกษา อาจเกิดความเบื่อหน่ายในการตอบคำถามที่มีจำนวนมากทำให้เกิดการให้ข้อมูลโดยที่ไม่ได้อ่านข้อคำถามก่อนซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอย่างมากและอาจได้ผลการวิจัยที่ขัดแย้งกับความเป็นจริง

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อโดยระบบ รับตรง กับนิสิตที่ผ่านการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อโดยระบบ Admission และควรศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ นอกเหนือจาก นักศึกษา เช่น ผู้ที่ประกอบอาชีพบริการต่างๆ หรือ ข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

2.5 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนิสิต นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีการศึกษาตัวแปรในระดับที่แตกต่างกัน และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาตัวแปร โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับ (Multilevel Structural Equation Model)

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2543). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์**. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- จุฑาทิพย์ อธิธิชินบัญชา. (2550). **การศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2549**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชลิตานนท์ สะชาโต. (2546). **ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองและการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., เชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิภา นิธยานน. (2530). **การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษา**. กรุงเทพฯ, โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- พัชรินทร์ ชมพูวิเศษ. (2550). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทศพร ประเสริฐสุข และผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2551). **การพัฒนา EQ นักเรียน สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา**. 2551. <<http://www.thaiguide.com/project.html>>.
- วรรณิ ลิ้มอักษร. “ชีวิตนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัย,” **วารสารปาริชาติ**. 14(2) : 31. (2544-2545, ตุลาคม – มีนาคม)
- วิทยา นาควัชระ. (2544). **วิธีเลี้ยงลูกให้เก่งดีมีสุข IQ EQ MQ AQ**. กรุงเทพฯ, Goodbook.
- ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2545). **เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ : 3Q เพื่อความสำเร็จ**. กรุงเทพฯ, อมรินทร์บุ๊ค.
- ศุภวดี บุญดวงค์. **การแก้ปัญหาการปรับตัวของนิสิตในหอพักด้วยการให้คำปรึกษารายกลุ่ม**. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- _____. **สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- อรพินธ์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. (2533). “องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น,” **รายงานการวิจัยฉบับที่ 48**, กรุงเทพฯ, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.